

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ЕКОЛОГІЯ» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності викладачів якістю освітньо-професійної програми «Екологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному веб-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – науково-педагогічні працівники, які викладають навчальні дисципліни, що передбачені навчальним планом за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Екологія» (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **упродовж 2020-2021 навч. року** за анкетною «якість освітньої програми». Всього опитано **9 респондентів**.

Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Анкета складалася з дев'яти блоків питань, які включали: оцінювання відповідності знань випускників з освітньої програми сучасному стану виробництва і бізнесу; ранжування за значимістю тринадцяти найбільш важливих компетентностей, оцінювання якостей та навичок випускників за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень); найбільш необхідні складові освітньої програми; необхідність залучання роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм та відкриті питання щодо дисциплін, які необхідно ввести та вивести з освітнього процесу, інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітньої програми.

Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Екологія» за критерієм «**Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу**» наведено на рисунку 1.

Рис. 1. Оцінювання «Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу» (у відсотках)

Результати ранжування тринадцяти найбільш важливих компетентностей випускника для роботи за фахом (1- найбільш важлива) представлено у табл. 1.

Таблиця 1 - Ранжування пунктів щодо важливості компетентностей випускника для роботи за фахом

Назва компетентності	Рейтинг
1 блок	
Здатність застосовувати знання на практиці	1
Усне і письмове спілкування рідною мовою	2
Базові загальні знання	3
Здатність до аналізу і синтезу	4
Засвоєння основ базових знань з професії	5
Знання другої мови	6
2 блок	
Дослідницькі навички і уміння	1
Елементарні комп'ютерні навички	2
Здатність породжувати нові ідеї (креативність)	3
Здатність до навчання	4
Прийняття рішень	5
Здатність пристосовуватись до нових ситуацій	6
Здатність до критики та самокритики	7

Моніторинг оцінювання якостей та навичок випускників освітньої програми за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень) наведено в таблиці 2.

Таблиця 2 - Оцінювання якостей та навичок випускників (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали				
	1	2	3	4	5
Рівень загальнотеоретичної підготовки	0	11,1	11,1	22,2	55,6
Рівень базових (професійних) знань і навичок	0	22,2	11,1	0	66,7
Стратегічне мислення	11,1	0	11,1	33,3	44,4
Націленість на кінцевий результат	0	11,1	22,2	33,3	33,3
Здатність працювати в колективі, команді	0	11,1	22,2	11,1	55,6
Здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці	11,1	11,1	11,1	22,2	44,4
Націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання	11,1	0	22,2	11,1	55,6
Навички управління персоналом, колективом	11,1	0	44,4	22,2	22,2
Ерудованість, загальна культура, комунікабельність	11,1	0	11,1	33,3	44,4
Володіння інформаційними та комунікаційними технологіями	22,2	0	11,1	0	66,7
Ведення ділової документації	0	11,1	22,2	33,3	33,3

Результати оцінювання показали достатньо **високий рівень** (максимальну суму відсотків за балами 4 і 5, по 77,8%) наступних якостей та навичок випускників: «рівень загальнотеоретичної підготовки», «стратегічне мислення», «ерудованість, загальна культура, комунікабельність».

Меншими балами оцінили наступні критерії (максимальну суму відсотків за балами 2 і 1, по 22,2 %)- «рівень базових (професійних) знань і навичок», «здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці», «володіння інформаційними та комунікаційними технологіями».

Моніторинг оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Екологія» наведено в таблиці 3.

Таблиця 3 - Оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Екологія» (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали
Спрямованість дисциплін на майбутню професію	89
Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах	89
Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	78
Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи)	56
Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	56
Співвідношення теоретичної і практичної частини	33
Доступ до навчальної і наукової літератури бібліотеки університету	33
Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін	22

Аналіз таблиці 3 показує, що за результатами опитування респондентів найбільш необхідних складових ОПП «Екологія» наступні:

1. Спрямованість дисциплін на майбутню професію (89%);
2. Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах(89%);
3. Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін(78%);
4. Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи) (56%);
5. Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо) (56%).

Тому, при оновленні освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

Результати щодо необхідності залучення роботодавців, на думку викладачів, до розроблення та модернізації освітньої програми показані на рисунку 2, з якого не важко пересвідчитися в майже 70% - ій позитивній відповіді.

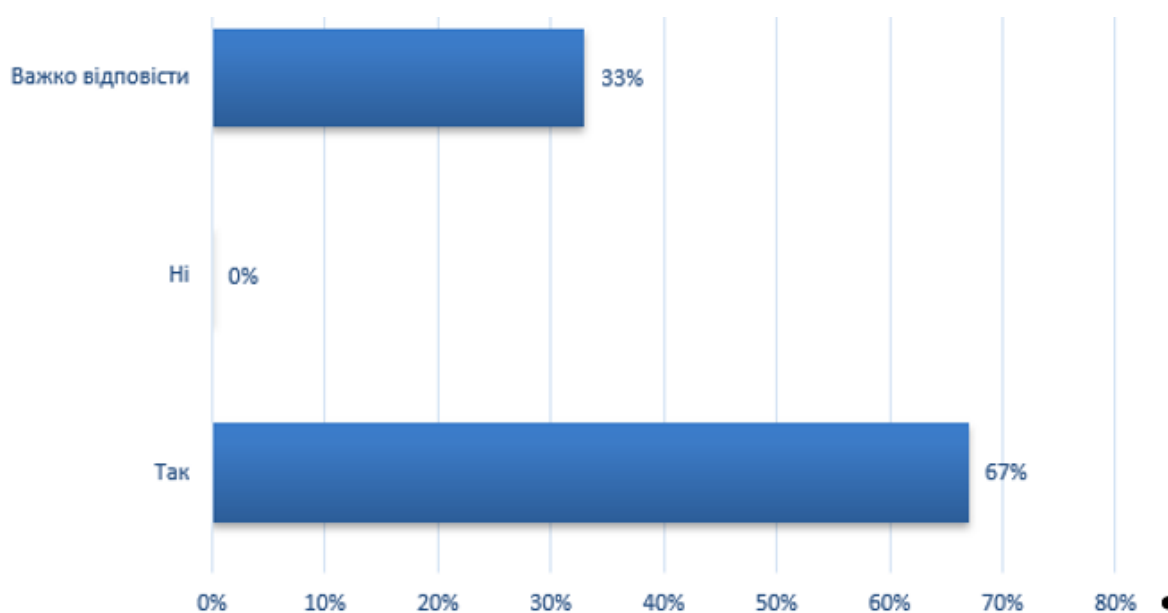

Рисунок 2 - Оцінювання «*Чи вважаєте Ви, що необхідно залучити роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм?*» (у відсотках)

Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали:

- *необхідно ввести до освітнього процесу – оцінку впливу на довкілля;*
- *необхідно вивести з освітнього процесу - пропозицій не надійшло.*

Інших пропозицій від викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми «Екологія» - пропозицій не надійшло.

Висновки

1. Основна зорієнтованість професійної діяльності науково-педагогічних працівників, які забезпечують викладання освітніх компонентів на ОПП «Екологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти здійснюється у відповідній концепції подальшого працевлаштування випускників на підприємствах різних форм власності та в установах, які належать до різних відомств та Міністерств. Відповідно велика увага приділяється участі роботодавців в обговоренні поточних змін в ОПП, формуванні кросдисциплінарних взаємозв'язків між освітніми компонентами з метою продуктивнішого формування фахових та загальних компетентностей у здобувачів вищої освіти.

2. На думку науково-педагогічних працівників пріоритетними складовими освітнього процесу є спрямованість дисциплін на майбутню професію, залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах, зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін. У загальному підсумку найрезультативніший концепт впровадження освітнього процесу здійснюється через призму професійно-зорієнтованого навчання для того, щоб випускник-магістр був конкурентоспроможним на ринку праці.

3. Найважливішими компетентностями випускника для роботи за фахом з точки зору НПП визначені: здатність застосовувати знання на практиці, дослідницькі навички та уміння; усне та письмове спілкування рідною мовою та елементарні комп'ютерні навички.

4. З метою підтримування тенденції підготовки висококваліфікованих фахівців в галузі екології необхідно:

- залучати професіоналів-практиків на усіх етапах впровадження освітнього процесу: проведення тематичних зустрічей, консультацій при підготовці науково-дослідних робіт, обговоренні проекту освітньої програми тощо;

- організовувати зустрічі з роботодавцями, для того щоб здобувачі могли почути про сучасні вимоги до професіоналів своєї спеціальності, безпосередньо ознайомитись з запитами до необхідних та бажаних компетентностей та навичок випускника ЗВО;

- при розробці методологічних підходів до викладання окремої дисципліни приділяти увагу інтерактивним методам та підходам, які формують у здобувачів не тільки професійні, а й «м'які» навички, які є вкрай необхідними

для подальшої комунікації, самореалізації, прийнятті відповідальних рішень, формуванні лідерських якостей тощо.

Гарант ОПП «Екологія»
за другим (магістерським)
рівнем освіти, д.б.н., проф.

Анатолій ВОЛОХ

Завідувачка відділу МЯОД
ТДАТУ, к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР